

Kartlegging av ålegrasenger og andre undervannsenger i Varildsfjorden

Notat av Eli Rinde og Hartvig Christie

Dato: 4. desember 2017

På oppdrag fra Viksfjordprosjektet kartla vi 30. september 2017, utbredelsen av ålegras (*Zostera marina*) og havgras (*Ruppia* sp) i Varildsfjorden, for å lage et oppdatert kart over utbredelsen til naturtypen disse plantene danner. Bakgrunnen for oppdraget var at den foreliggende avgrensingen av naturtypen som er tilgjengelig i Miljødirektoratets database (Naturbasen), ikke ser ut til å stemme overens med dagens utbredelse. Naturbasen inneholder tre enger i Varildsfjorden; en i indre område og to i ytre del, det vil si en på hver side av kanalen.

Feltundersøkelsen viser at det vokser en blanding av ålegras og havgras i området, med unntak av de dypeste områdene, og at utbredelsen er større enn den angitte utbredelsen i Naturbasen (**Figur 1 og 2**). De to slektene ser ikke ut til å danne egne «en-artsenger» i fjorden, men de danner i stedet en stor blandingseng. Tett forekomst av ålegras finnes fra ca sjøkartnull og ned til 3.5 m dyp. Enkelte ålegrasstrå vokser ned til ca 4 m. Tett forekomst av havgras er litt grunnere, fra tidevannssonen (25 cm over sjøkartnull) og ned til ca 30 cm dypere enn sjøkartnull. Havgraset var vanlig (25-75% dekning) ned til ca 1,1 m dyp, og forekom enkeltvis og spredt ned til ca 1,5 m dyp. Dypere enn 1.5 m under sjøkartnull var det ålegras som dominerte. Innslaget av havgras i engene vil være størst om sommeren.

Basert på undersøkelsene har vi gjort en ny avgrensing av de tre engene i området (**Figur 3**). Det totale arealet til naturtypen er utfra disse nye beregningene økt fra ca 75 000 m² til ca 290 000 m² i forhold til det eksisterende kartet (**Tabell 1**). Dvs en firedobling av arealet totalt og for den største engen i indre del, og en henholdsvis litt mindre (dobling) og større økning (åtte ganger) for de ytre engene på nordsiden og sørsiden av kanalen. Siden det samlede arealet for de tre engene inne i denne bukta er større enn 50 000 m², vil alle engene ha verdi A.

Tabell 1. Oversikt over arealet til de tre ålegrasengene i Varildsfjorden, før og nå.

	Areal før	Areal nå
Indre	67 530	261 513
Ytre nord	2 686	22 422
Ytre sør	4 955	9 969
Sum	75 171	293 904

Figur 1. Oversikt over registrert forekomst av *Ruppia* sp. (rosa punkter) i Varildsfjorden. Dess mørkere rosa, dess tettere forekomst. Åpne sirkler indikerer fravær av disse plantene. Tidligere avgrensning av naturtypen ålegrasenger er vist med grønn innramming.

Figur 2. Oversikt over registrert forekomst av *Zostera marina* (grønne punkter) i Varildsfjorden. Dess mørkere grønn, dess tettere forekomst. Åpne sirkler indikerer fravær av disse plantene. Tidligere avgrensning av naturtypen ålegrasenger er vist med grønn innramming.

Figur 3. Oversikt over det eksisterende kartet for ålegrasenger i området (lilla farge), og utbredelsen gitt det oppdaterte kartet for naturtypen, basert på NIVAs undersøkelse september 2017 (gul farge).